

5 תחומי הצופיות

צופיות היא שיטה חינוכית, המאפשרת ליחיד ולקבוצה להתנסות במיומנויות ובתפקידים שאינם עוסק בהם ביומיום. לצופיות שלושה עקרונות: **קבוצה קטנה, טבע ואתגר**. הרעיון העומד מאחורי השיטה הוא למידה מתוך התנסות (פיזית, חשיבתית, אישית וקבוצתית) של קבוצה, שלא בסביבתה הטבעית, תוך רכישת מיומנויות חדשות ועיבוד התהליך הקבוצתי. הצופיות מגבירה ומפתחת את הקשר לטבע ולסביבה. הפעילות הצופית היומיומית וכן היציאה לטבע מציגות בפני החניכים מצבי התמודדות הדורשים מהם גילויי עצמאות, יוזמה, אלתור, אחריות, מנהיגות, תקשורת, יכולת התמודדות עם מצבים חדשים, שיתוף פעולה, עבודת צוות וכו'.

הצופיות המעשית מחולקת לחמישה תחומים שונים:

עזרה ראשונה

מחנאות

התמצאות

שדאות וטבע

עמלנות וחבל

עמלנות וחבל

עמלנות וחבל היא מלאכת יד הנעזרת בחומר גלם לעשייה יצרנית, כלומר: החניך יוצא מהפעילות עם תוצר שיצר בעצמו. הרצון לצאת עם תוצר כלשהו תורם לעניין של החניך בעמלנות בין השאר מכיוון שהתוצר הוא אישי. בעמלנות ניצור בחומרים מסוגים שונים כמו חבלים, שיירי פסולת, חומרים מהטבע ועוד. העמלנות מלמדת את החניך התמדה, שקדנות, עמידה על פרטים ועבודה עצמית ועצמאית.

שדאות וטבע

שדאות וטבע הם למעשה מצב שבו קבוצה נמצאת לבדה בטבע כשאינה תלויה בדבר, ופועלת בשיתוף ליצירת תנאים מינימליים ובסיסיים לשהייה מצומצמת במרחב ובזמן. מיומנויות השדאות עוסקות בכישורי הישרדות, בישול בתנאי שדה, זיהוי צמחים שונים ושימוש בהם, פיתוח יכולת ההסתכלות בסביבה הקרובה, ערנות ותשומת לב לפרטים, רכישת ידע ומיומנויות בתקשורת לא מילולית ובהכרת תוואי הסביבה. היחשפות החניך למכשולים ולאתגרים שמציב הטבע יוצרת סיטואציות אשר כופות על החניך ליזום, לאלתר, לקחת אחריות ולפתח חשיבה יצירתית, ומפתחת בו תחושת קרבה ושייכות לטבע.

התמצאות

התמצאות היא תחום העוסק במציאת מקומות, ניווטים, הגעה לנקודות ומיקום אל מול מפה. חוויה זו מייצרת עבור חניך הזדמנות להתמודדות אישית וקבוצתית עם מצבים מאתגרים בתנאי השטח ומייצרת חיבור בלתי אמצעי לשטח.

מחנאות

מחנאות היא מצב של שהייה ממושכת ומסודרת בטבע במסגרת מחנון או מחנה. מיומנויות המחנאות עוסקות בבניית המתקנים והאמצעים הדרושים על מנת לשהות בטבע ומייצרת לחניך סיטואציות של התמודדות עצמאית וקבוצתית.

עזרה ראשונה

במהלך הפעילות ובכלל נתקל הצופה במצבים המצריכים טיפול בסיסי ומידי עד לקבלת טיפול רפואי הולם. מיומנויות העזרה הראשונה כוללות פעולות פשוטות בעזרת ציוד מינימלי, ודורשות הכשרה מועטה.

